

4 PRIESKUMNÁ ČASŤ

Za rok 2011 rozhodovali slovenské súdy o zverení 18 724 detí, z toho 88,05% matkám, 7,98% otcom a do striedavej osobnej starostlivosti išlo iba 3,96% (742) detí. Predkladané údaje sme získali zo štatistík úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Pozitívne je, že 742 detí aj napriek rozvodu rodičov nepríde o jedného z rodičov. Alarmujúce však je, že až 17 982 detí príde kvôli rozvodu nedobrovoľne o jedného z rodičov.

Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a medzinárodné dohovory hovoria okrem iného aj to, že obaja rodičia sú si v právach a povinnostiach rovní. Ak chceme teda v prvom rade chrániť práva a záujmy detí, mali by sme sa zamyslieť nad tým, či je to naozaj v záujme dieťaťa, že žije len s jedným rodičom a s druhým sa vída každý druhý víkend v mesiaci. Otec a dieťa si nemôžu vybudovať vzťah, keď sa vidia raz za dva týždne dva dni, nehovoriac o výchove. Naopak matky sú čoraz viac vystresované nielen kvôli finančným problémom, ale aj preto, že celá starostlivosť o deti a domácnosť zostáva na nich. Práve narastajúce problémy rozvodovej a porozvodovej starostlivosti detí nás motivovali k napísaniu našej diplomovej práce. Chceme poukázať na dôležitosť striedavej osobnej starostlivosti ako jednej z možností porozvodovej starostlivosti detí.

V prieskumnej časti chceme zistiť, nakoľko je verejnosť informovaná o striedavej osobnej starostlivosti, a aký je záujem o túto formu starostlivosti. Zisťujeme názory respondentov na danú problematiku a zároveň navrhujeme riešenia v danej oblasti.

4.1 CIEĽ PRIESKUMNEJ ČASTI

Na začiatku prieskumu sme si stanovili hlavný cieľ práce a čiastkové ciele.

Hlavným cieľom bolo zistiť, či široká verejnosť pozná jednu z foriem porozvodovej starostlivosti detí - striedavú osobnú starostlivosť a aký je záujem o striedavú osobnú starostlivosť. Určili sme aj čiastkové ciele:

- zistiť, či široká verejnosť pozná odbornú metódu - mediáciu a zistiť názory na to, že by mediácia uľahčila riešenie rozvodových a porozvodových konfliktov,
- zistiť, aké vlastné názory majú respondenti na to, že viac ako 85% detí je zverených do výhradnej starostlivosti matky.

4.2 PRIESKUMNÉ OTÁZKY

Na začiatku prieskumu sme si stanovili prieskumné otázky.

Otázka prvá – Budú so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasiť skôr otcovia ako matky?

Otázka druhá – Ak by sa pri rozvodoch využívala mediácia, znížil by sa počet rozvodových a porozvodových konfliktov?

Otázka tretia – Ako je pri rozhodovaní súdu o forme porozvodovej starostlivosti detí zaistená rovnosť vo výkone rodičovských práv medzi otcom a matkou?

Otázka štvrtá – Mali by sa k porozvodovej starostlivosti vyjadrovať aj deti?

4.3 PRIESKUMNÁ VZORKA

Prieskum sme uskutočnili od 21. novembra 2011 do 05. januára 2012 prostredníctvom webového dotazníka, ktorý bol uverejnený v podobe webovej stránky. Prieskumnú vzorku sme získali samovýberom respondentov.

Dotazník vyplnilo 132 respondentov. Z celkového počtu respondentov bolo 68 (52%) mužov a 64 (48%) žien. Najviac respondentov 47% bolo v rozmedzí 31 - 40 rokov, najmenej iba 2% v rozmedzí 61 a viac rokov. V rozmedzí 18 – 30 rokov dotazník vyplnilo 18% respondentov, 41 – 50 rokov 27% respondentov a 51 – 60 rokov 6% respondentov. Rovnaký počet respondentov malo vysokoškolské vzdelanie 42% a stredoškolské s maturitou 42%. Len 2% respondentov malo základné vzdelanie a 4% vyššie odborné, 10% respondentov malo stredoškolské vzdelanie. Štruktúru respondentov znázorňuje Graf 1, Graf 2 a Graf 3.

4.4 PRIESKUMNÉ METÓDY

Pri zisťovaní informácií sme použili kvantitatívny prieskum. Zdrojom na získanie informácií v prieskumnej časti bol ako sme už vyššie spomenuli webový dotazník. Vyplnenie dotazníka bolo anonymné a dobrovoľné. Dotazník bol štruktúrovaný, obsahoval 17 otázok. Otázky 1 až 12 boli uzavreté. Respondenti mali možnosť vybrať vždy jednu z viacerých možností, ktorá najviac vystihovala ich názor. Otázka číslo 13 bola otvorená, v nej mali možnosť respondenti vyjadriť svoj vlastný názor k danej problematike. Otázky 14 až 17 boli demografické, ktoré zisťovali vek, pohlavie, stav a vzdelanie respondenta.

4.5 ORGANIZÁCIA A SPRACOVANIE PRIESKUMU

Skôr ako sme sa začali zaoberať prieskumom sme uskutočnili pilotáž. Na to, aby sme vedeli zostaviť dotazník týkajúci sa danej témy, sme sa čo najviac chceli dozvedieť o danej problematike. Zúčastnili sme sa na verejnej diskusii o striedavej osobnej starostlivosti, ktorú 6. októbra 2011 organizovalo občianske združenie „Liga otcov.“ Dňa 13. októbra 2011 sme sa zúčastnili ďalšej diskusie o striedavej osobnej starostlivosti, ktorú organizovalo občianske združenie „Striedavá starostlivosť o deti, slovensko – česká spoločnosť,“ v spolupráci s Vysokou školou zdravotníctva a sociálnej práce svätej Alžbety v Bratislave.

Prieskum sme uskutočnili formou webového dotazníka, ktorý bol uverejnený v podobe webovej stránky. Propagáciu dotazníka sme uskutočnili pomocou oznamu chatovým skupinám, administrátorom chatových známk, informáciou v e-mailoch a napokon i ústne.

Respondenti mali možnosť vyplňať dotazník v čase od 21. novembra 2011 do 5. januára 2012.

Dotazník vyplnilo 132 respondentov. Z celkového počtu respondentov bolo 68 (52%) mužov a 64 (48%) žien. V tomto prípade nie je možné vypočítať návratnosť dotazníkov, keďže rozsah a vlastnosti respondentov neboli známe. Ako sme už spomenuli, tento spôsob získavania respondentov nazývame samovýber.

Odpovede získané z dotazníkov sme spočítavali pomocou programu Microsoft Office Excel 2010. Získané informácie sme vložili do tabuliek a následne sme ich z tabuliek zobrazili graficky. Na základe získaných výsledkov sme pre účely komparácie pri niektorých

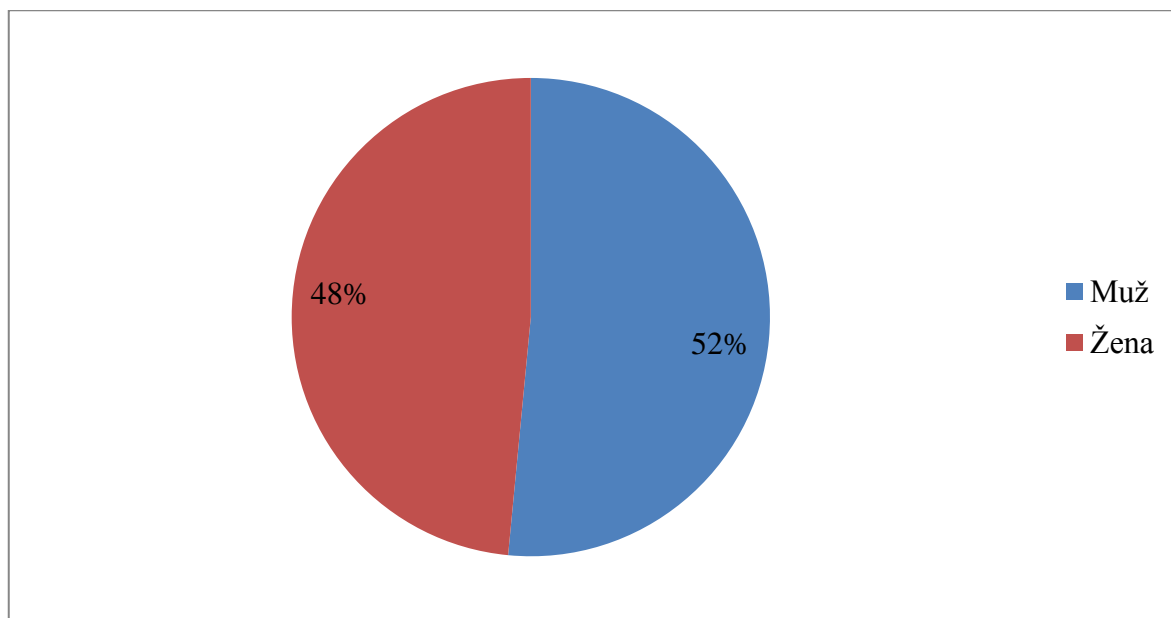
otázkach vytvorili dva súbory. Jeden výberový súbor tvorili muži a druhý výberový súbor tvorili ženy.

4.6 VÝSLEDKY PRIESKUMU

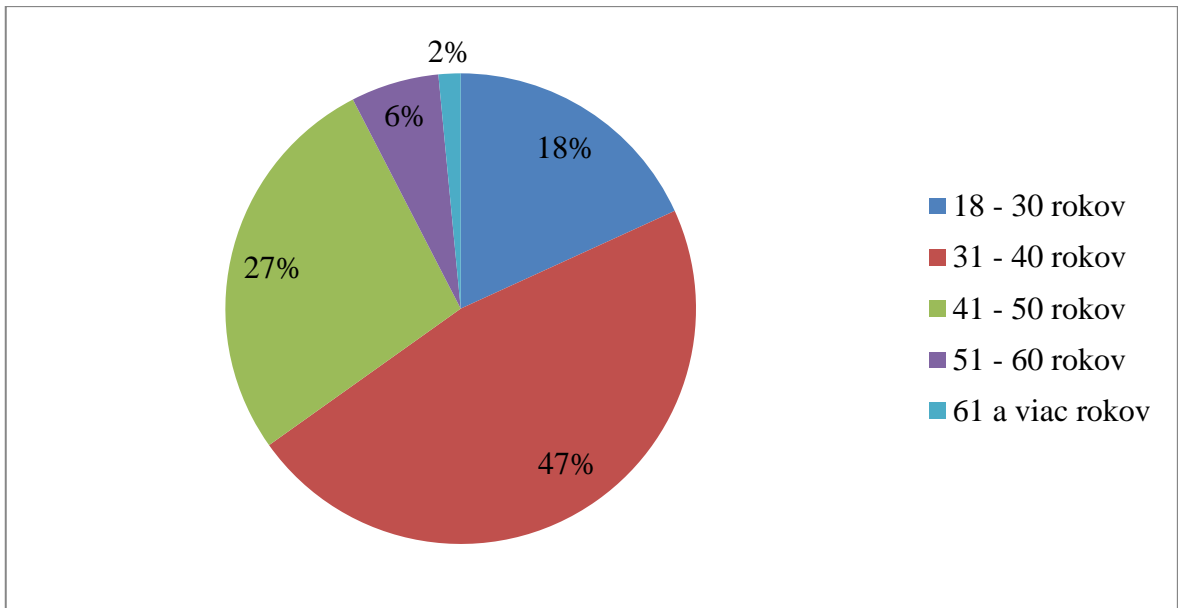
Výsledky prieskumu sme vložili do tabuliek a následne sme ich z tabuliek zobrazili graficky. Odpovede nie sú spracované podľa postupnosti v dotazníku, ale prehľadne podľa dôležitosti vzhľadom na cieľ prieskumu.

Štruktúra respondentov

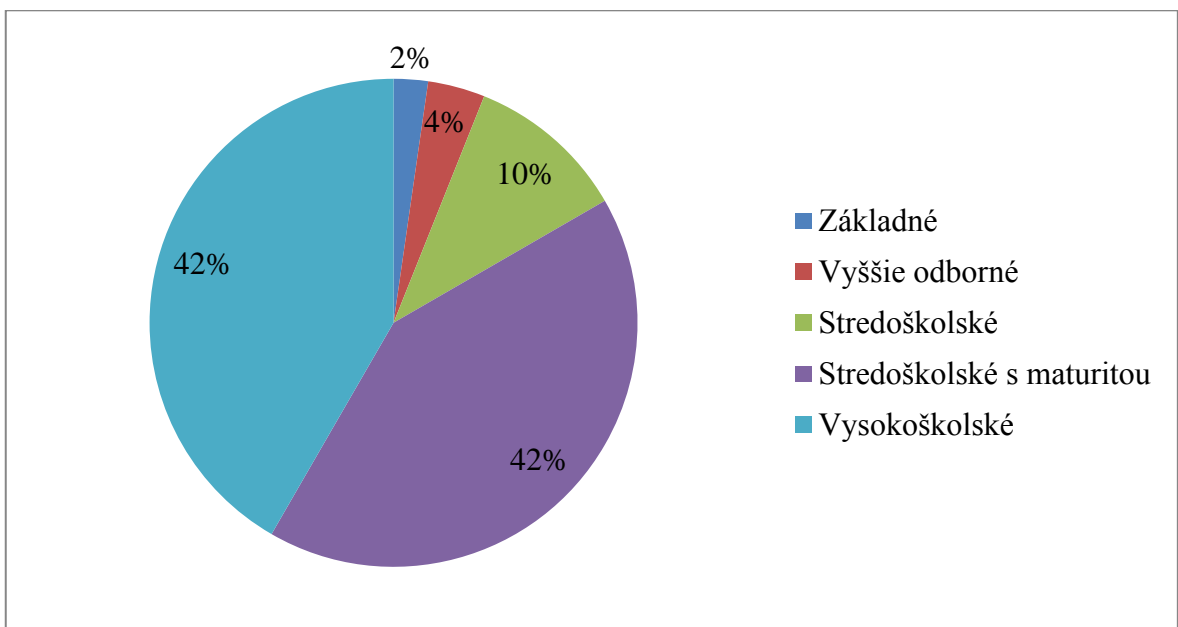
Dotazník vyplnilo 132 respondentov. Z celkového počtu respondentov bolo 68 (52%) mužov a 64 (48%) žien. Najviac respondentov 47% (62) bolo v rozmedzí 31 - 40 rokov, najmenej iba 2% (2) v rozmedzí 61 a viac rokov. V rozmedzí 18 – 30 rokov dotazník vyplnilo 18% (24) respondentov, 41 – 50 rokov 27% (36) respondentov a 51 – 60 rokov 6% (8) respondentov. Rovnaký počet respondentov malo vysokoškolské vzdelanie 42% (55) a stredoškolské s maturitou 42% (55) respondentov. Len 2% (3) respondentov malo základné vzdelanie a 4% (5) vyššie odborné, 10% (14) respondentov malo stredoškolské vzdelanie. Štruktúru respondentov znázorňuje Graf 1, Graf 2 a Graf 3.

Graf 1 – Pohlavie respondentov

Graf 2 – Vek respondentov

Graf 3 – Vzdelanie respondentov

Striedavá osobná starostlivosť

a) Striedanie rodičov po rozvoде v starostlivosti detí

Zámerom bolo zistiť, či by si vedeli respondenti predstaviť, že by sa po rozvoде rovnocenne striedali v starostlivosti svojich detí. Pri odpovediach sme si vytvorili dva súbory. Jeden súbor tvorili muži a druhý ženy. Výsledky prieskumu znázorňuje Graf 4.

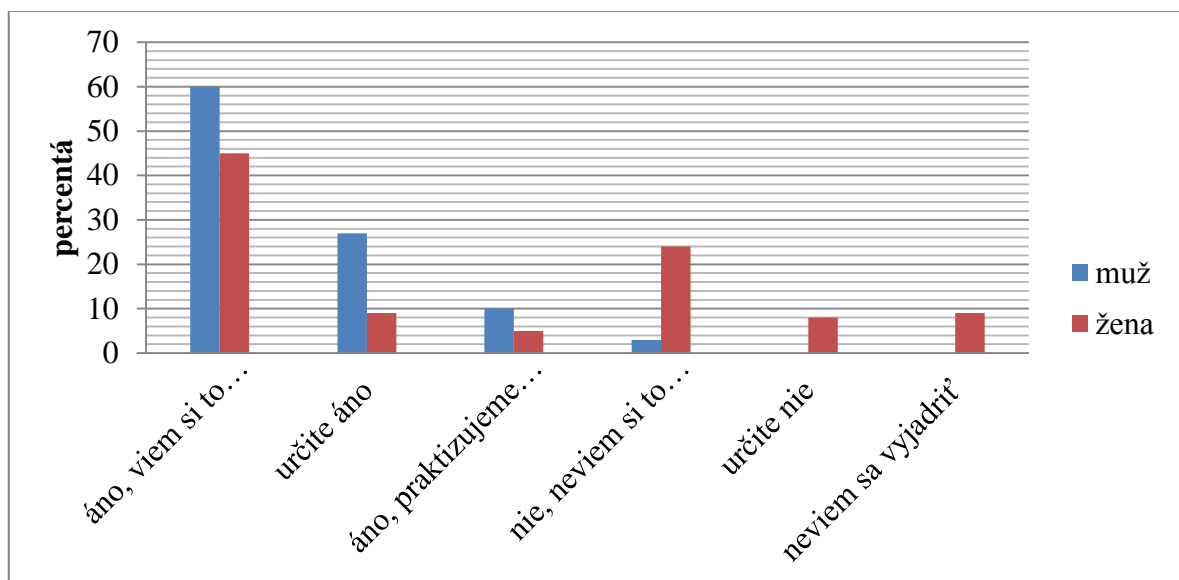
Áno, viem si to predstaviť. Zo 68 mužov by si 60% (41) mužov vedelo predstaviť, že by sa aj po rozvoде striedali rovnocenne vo výchove detí. Zo 64 žien by si 45% (29) žien vedelo predstaviť, že by sa aj po rozvoде striedali rovnocenne vo výchove detí.

Určite áno. Túto alternatívu označilo 27% (18) mužov a 9% (6) žien.

Áno, praktizujeme striedavú výchovu. Pri tejto otázke bola jednou z možných odpovedí aj alternatíva áno, praktizujeme striedavú výchovu. Túto možnosť označilo iba 10% (7) mužov a 5% (3) žien.

Nie, neviem si to predstaviť. Rovnocenné striedanie rodičov po rozvoде v starostlivosti detí by si nevedelo predstaviť 3% (2) mužov a 24% (15) žien.

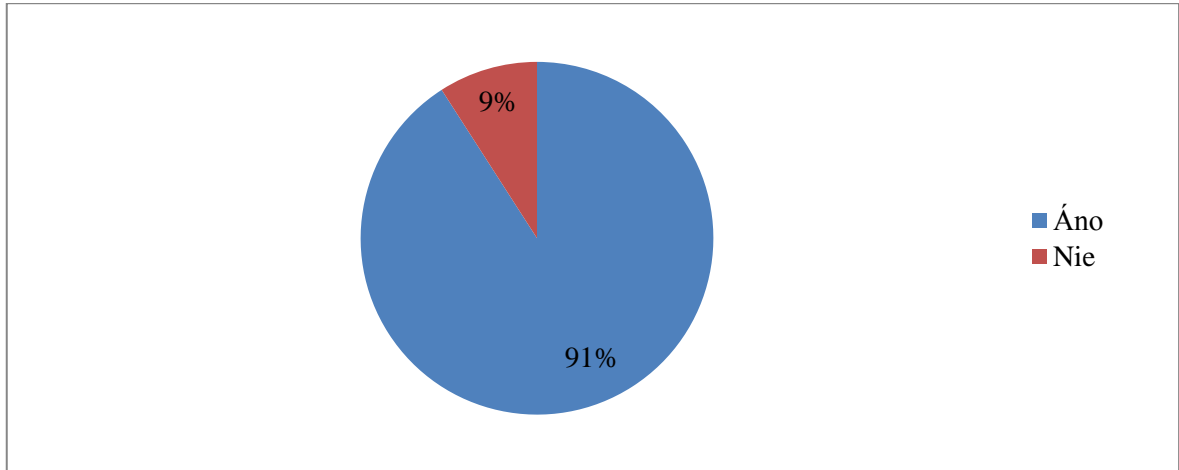
Určite nie. Na túto alternatívu neodpovedal ani jeden muž, 8% (5) žien ju však označilo. Pri danej otázke taktiež ani jeden muž neuviedol možnosť, že sa *nevie vyjadriť* a zo žien uviedlo túto možnosť 9% (6) žien.

Graf 4 - Striedanie rodičov po rozvoде v starostlivosti detí

b) Informovanosť o striedavej osobnej starostlivosti

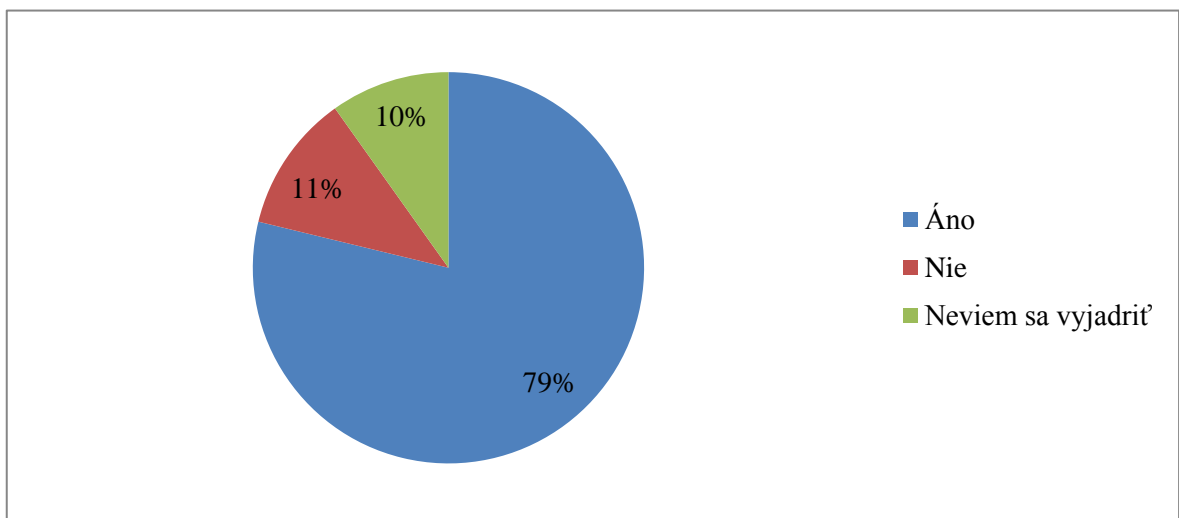
Z celkového počtu 132 respondentov 91% (120) respondentov už počulo o striedavej osobnej starostlivosti, len 9% (12) respondentov o nej nepočulo. Výsledky prieskumu znázorňuje Graf 5.

Graf 5 – Informovanosť respondentov o striedavej osobnej starostlivosti

c) Záujem o striedavú osobnú starostlivosť

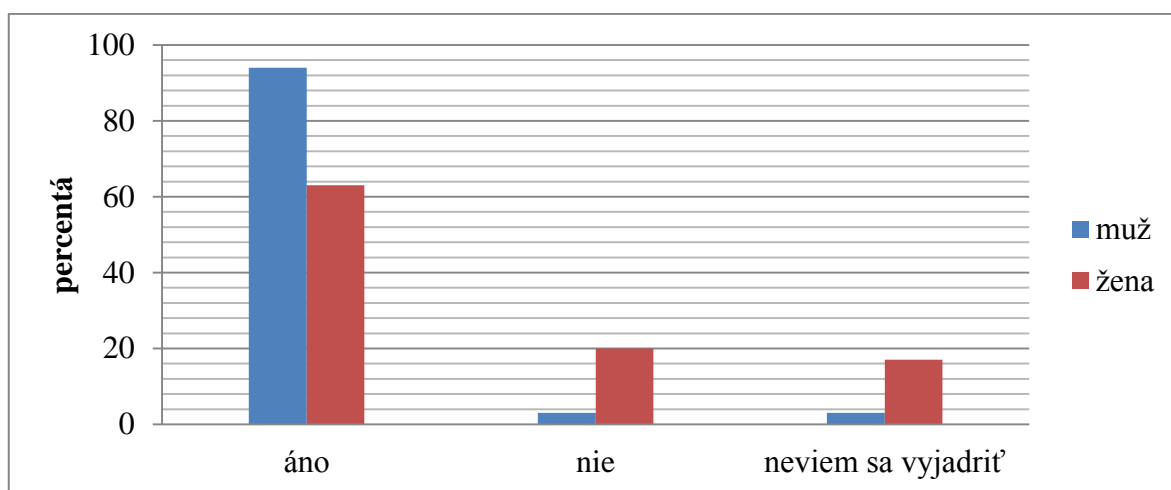
Zámerom bolo zistiť záujem o striedavú osobnú starostlivosť. Z celkového počtu 132 respondentov by 79% (104) respondentov *súhlasilo* zo striedavou starostlivosťou, 11% (15) by *nesúhlasilo* zo striedavou starostlivosťou a 10% (13) respondentov sa nevedelo k danej otázke vyjadriť. Výsledky prieskumu znázorňuje Graf 6.

Graf 6 - Záujem o striedavú osobnú starostlivosť (celkový počet respondentov)

Zo získaných výsledkov sme za účelom komparácie vytvorili dva výberové súbory. Jeden výberový súbor tvorili muži a druhý výberový súbor tvorili ženy. Výsledky prieskumu znázorňuje Graf 7.

Výsledky prieskumu ďalej poukazujú na to, že zo 68 mužov až 94% (64) mužov hlasovalo za striedavú osobnú starostlivosť. Zo 64 žien 63% (40) žien tiež hlasovalo za striedavú osobnú starostlivosť. Len 3% (2) mužov a 20% (13) žien nie je za striedavú osobnú starostlivosť. K danej otázke sa nevedelo vyjadriť 3% (2) mužov a 17% (11) žien.

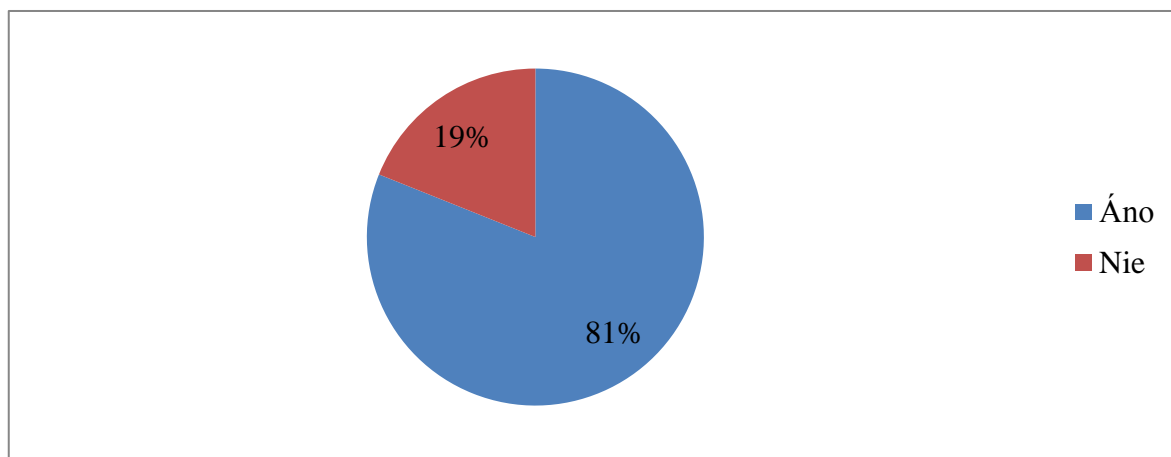

Graf 7 - Záujem o striedavú osobnú starostlivosť z pohľadu mužov a žien

Mediácia

Z celkového počtu 132 respondentov 81% (107) respondentov už počulo o mediácii, naopak 19% (25) respondentov o mediácii nepočulo.

Výsledky prieskumu znázorňuje Graf 8.

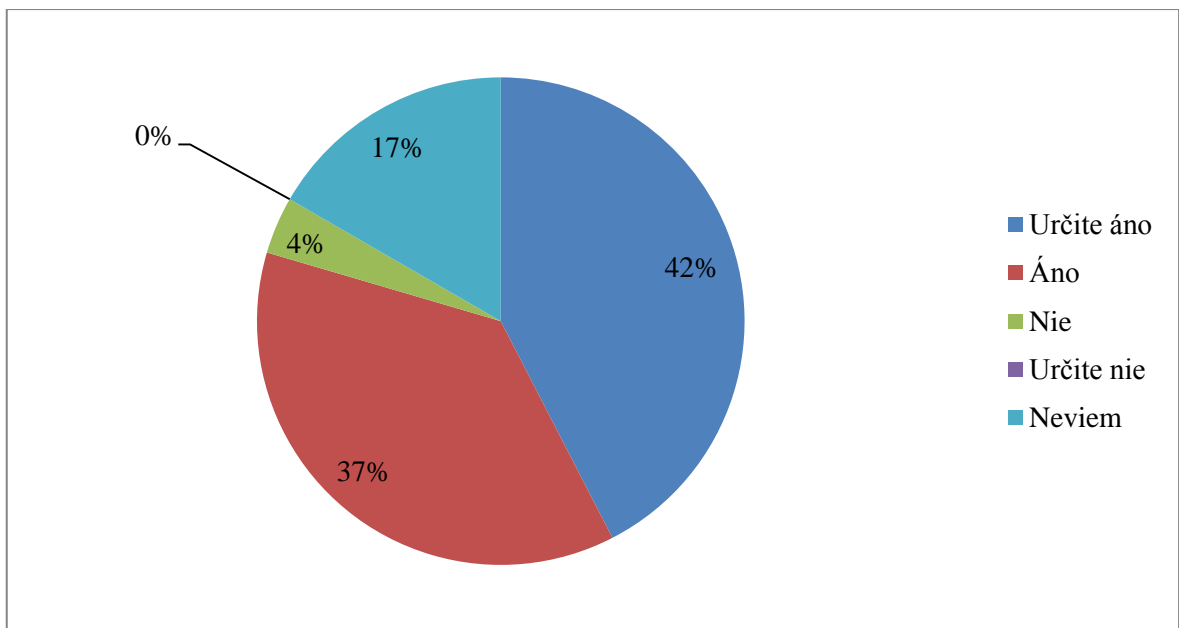
Graf 8 – Informovanosť respondentov o mediácii

Reakcie respondentov na rozvodovú mediáciu

Zámerom bolo zistiť, aký je názor respondentov na to, že by manželia lepšie zvládali rozvodové a porozvodové konflikty, keby mali možnosť využiť rozvodovú mediáciu. Výsledky prieskumu znázorňuje Graf 9.

Najviac respondentov 42% (56) si vybralo alternatívu *určite áno* a alternatívu *áno*, ktorú označilo 37% (49) respondentov.

Možnosť *určite nie* neoznačil žiadny z respondentov a iba 4% (5) respondentov označilo možnosť *nie*. K danej otázke sa *nevedelo vyjadriť* 17% (22) respondentov.

Graf 9 – Reakcie respondentov rozvodovú mediáciu

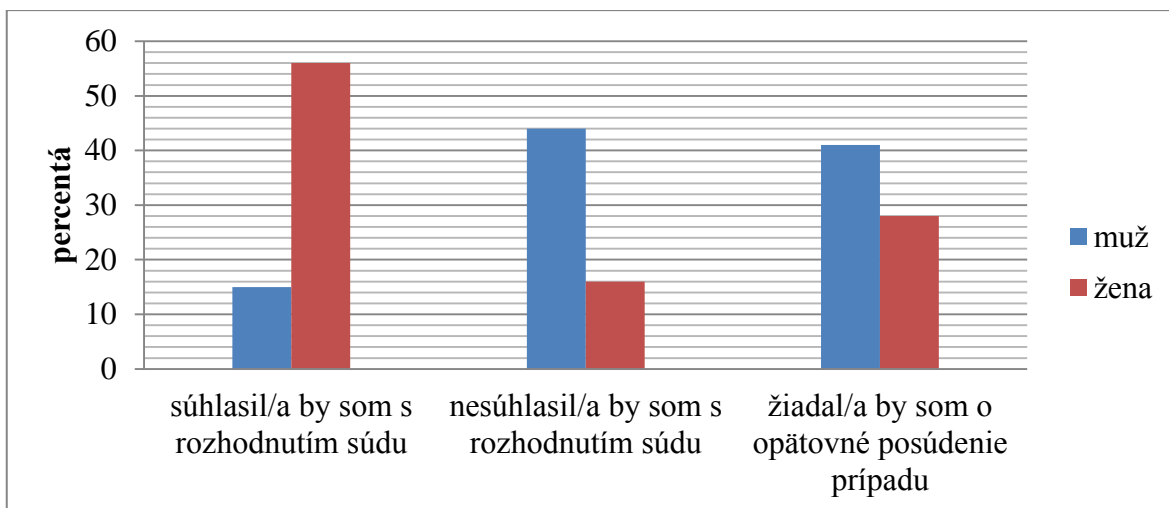
Reakcie respondentov v prípade zverenia dieťaťa do výhradnej starostlivosti matky

Zámerom bolo zistiť, ako by rodičia reagovali v prípade zverenia dieťaťa do výhradnej starostlivosti matky. Výsledky prieskumu znázorňuje Graf 10.

Súhlas s rozhodnutím súdu. Zo 68 mužov by s rozhodnutím súdu súhlasilo iba 15% (10) mužov. Zo 64 žien by 56% (36) žien by súhlasilo s rozhodnutím súdu.

Nesúhlas s rozhodnutím súdu. S rozhodnutím súdu by nesúhlasilo 44% (30) mužov a 16% (10) žien.

Opätovné posúdenie prípadu. O opätovné posúdenie prípadu by žiadalo 41% (28) mužov a 28% (18) žien.

Graf 10 - Reakcie respondentov v prípade zverenia dieťaťa do výhradnej starostlivosti matky

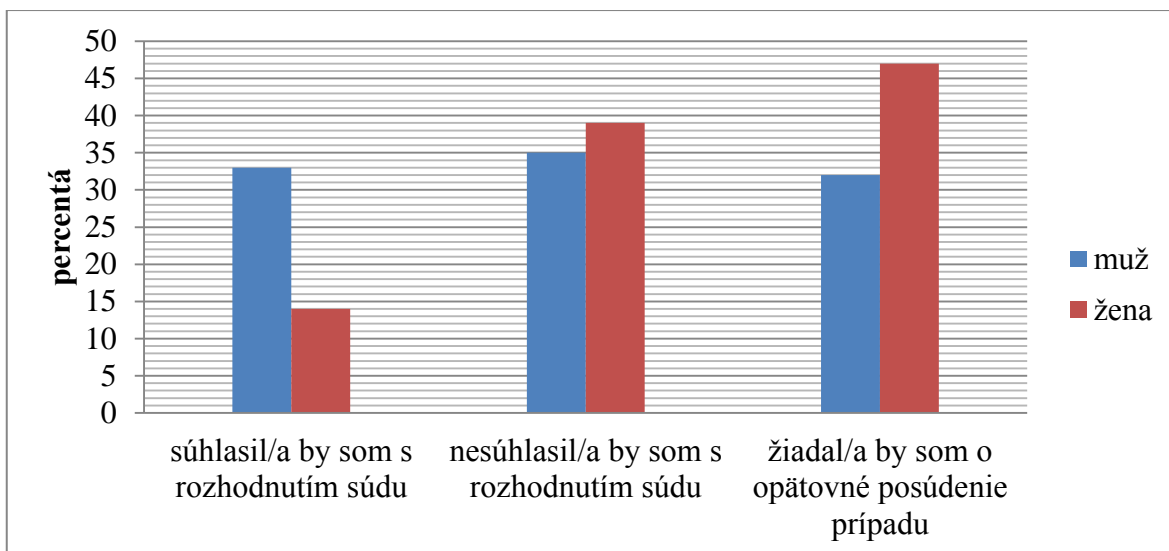
Reakcie respondentov v prípade zverenia dieťaťa do výhradnej starostlivosti otca

Zámerom bolo zistiť, ako by reagovali rodičia v prípade zverenia dieťaťa do starostlivosti otca. Výsledky prieskumu znázorňuje Graf 11.

Súhlas s rozhodnutím súdu. Zo 68 mužov by rozhodnutím súdu súhlasilo 33% (22) mužov. Zo 64 žien by s rozhodnutím súdu súhlasilo 14% (9) žien.

Nesúhlas s rozhodnutím súdu. S rozhodnutím súdu by nesúhlasilo 35% (24) mužov a 39% (25) žien.

Opätovné posúdenie prípadu. O opätovné posúdenie prípadu by žiadalo 32% (22) mužov a 47% (30) žien.

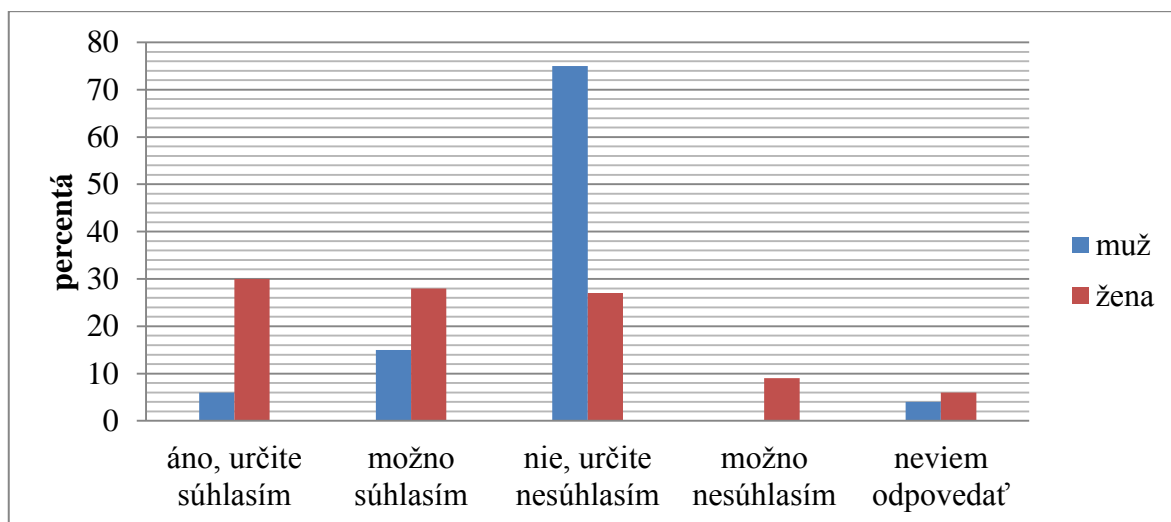
Graf 11 - Reakcie respondentov v prípade zverenia dieťaťa do starostlivosti otca

Reakcie respondentov na tvrdenie, že matky lepšie zvládajú každodenné povinnosti ohľadom starostlivosti detí ako otcovia

Zámerom bolo zistiť, či súhlasia, alebo nesúhlasia respondenti s tvrdením, že matky lepšie zvládajú každodenné povinnosti ohľadom starostlivosti o deti ako otcovia. Výsledky prieskumu znázorňuje Graf 12.

Zo 68 mužov až 75% (51) mužov označilo možnosť *nie, určite nesúhlasím* s tým, že matky lepšie zvládajú každodenné povinnosti ohľadom starostlivosti detí ako otcovia a možnosť *možno nesúhlasím* neoznačil ani jeden muž. Zo 64 žien označilo možnosť *nie, určite nesúhlasím* 27% (17) žien a možno nesúhlasím 9% (6) žien.

S tvrdením, že matky lepšie zvládajú každodenné povinnosti ohľadom starostlivosti o deti ako otcovia *určite súhlasilo* len 6% (4) mužov, ale 30% (19) žien. Možnosť *možno súhlasím* označilo 15% (10) mužov a 28% (18) žien. K danej otázke sa *nevedelo vyjadriť* 4% (3) mužov a 6% (4) žien.

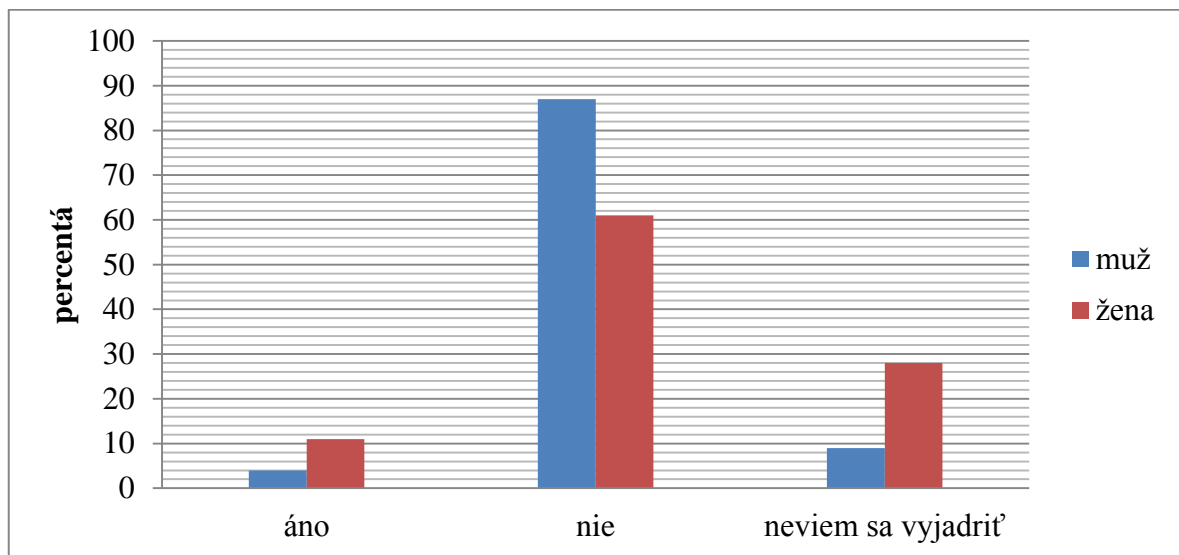
Graf 12 – Reakcie respondentov na tvrdenie, že matky lepšie zvládajú každodenné povinnosti ohľadom starostlivosti detí ako otcovia

Reakcie respondentov na rovnosť vo výkone rodičovských práv

Zámerom bolo zistiť, aký je názor respondentov na zaistenie rovnosti vo výkone rodičovských práv medzi otcom a matkou pri rozhodovaní súdu o forme porozvodovej starostlivosti detí. Výsledky prieskumu znázorňuje Graf 13.

Zo 68 mužov si až 87% (59) mužov myslí, že *nebýva zaistená* pri rozhodovaní súdu rovnosť vo výkone rodičovských práv medzi otcom a matkou. Zo 64 žien si 61% (39) žien myslí, že *nebýva zaistená* rovnosť pri rozhodovaní súdu vo výkone rodičovských práv medzi otcom a matkou.

Iba 4% (3) mužov a 11% (7) si myslí naopak, že *býva zaistená* pri rozhodovaní súdu rovnosť vo výkone rodičovských práv medzi otcom a matkou. K danej otázke *sa nevedelo vyjadriť* 9% (6) mužov a 28% (18) žien.

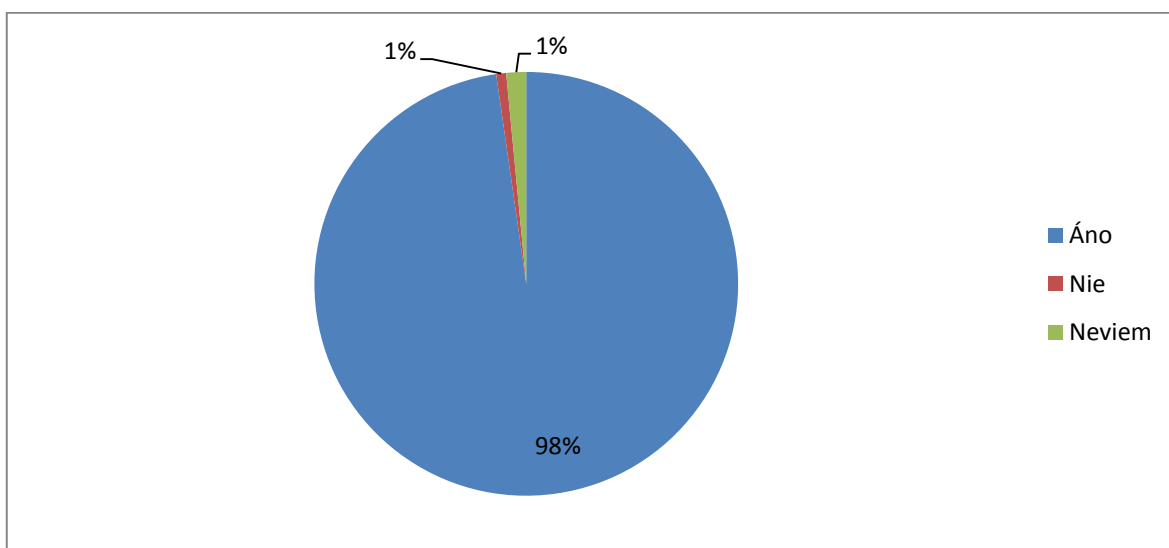
Graf 13 – Reakcie respondentov na rovnosť vo výkone rodičovských práv v porozvodovej starostlivosti detí

a) Reakcie respondentov na dôležitosť obidvoch rodičov po rozvode

Zámerom bolo zistiť, čo si respondenti myslia o tom, že je v záujme dieťaťa, aby aj po rozvode ostali rodičia rodičmi. Musíme dodať, že pri tejto otázke sme do zátvorky uviedli, že máme na mysli podieľanie sa na spoločnej výchove, spoločné rozhodovanie o dôležitých veciach a prístup k informáciám o dieťati. Výsledky prieskumu znázorňuje Graf 14.

Zo 132 respondentov sa skoro jednoznačne zhodli všetci respondenti 98% (129) na tom, že *áno*, je dôležité, aby aj po rozvode ostali rodičia rodičmi. Len 1% (1) respondentov

uviedlo, že *nie* je dôležité, aby aj po rozvode ostali rodičia rodičmi. Taktiež 1% (2) respondentov sa k danej otázke *nevedelo vyjadriť*.

Graf 14 – Reakcie respondentov na dôležitosť obidvoch rodičov po rozvode

b) Reakcie respondentov na to, že viac ako 85% detí je po rozvode zverených do starostlivosti matkám

Zámerom bolo zistiť, či sa respondenti stotožňujú s tým, že viac ako 85% detí býva po rozvode zverených do starostlivosti matkám. Respondenti mali možnosť k danej problematike uviesť svoje vlastné stanovisko. Šesť najčastejších názorov mužov z celkového počtu 68 uvádzame v Tabuľke 1 a šesť najčastejších názorov žien z celkového počtu 64 uvádzame v Tabuľke 2.

Tabuľka1: Názory mužov na porozvodovú problematiku

názory muži	počet názorov	názory v percentách
nepáči sa mi tento stav	15	22%
dieťa má právo na oboch rodičov	15	22%
diskriminácia muža	7	10%
je to nespravodlivé voči otcom a deťom	5	7%
zlyhanie štátu	5	7%
áno, stotožňujem sa	4	6%

Okrem uvedených odpovedí okrem iného muži ešte napríklad uviedli:

- 13 000 detí ročne je polosirotami a syndróm zavrhnutého rodiča by mal byť trestným činom,
- len rodičia sa rozvádajú, nie deti,
- matky používajú svoje deti ako nástroj pomsty,
- hodnotím to ako rodový terorizmus,
- je to ťažký zásah do vývoja dieťaťa, ktoré takto nedobrovoľne prichádza o jedného z rodičov a tak ďalej.

Tabuľka 2: Názory žien na to porozvodovú problematiku

názory ženy	počet názorov	názory v percentách
áno, stotožňujem sa	20	31%
záleží od prípadu	12	19%
otcovia nemajú o deti záujem	8	13%
nevyjadrila sa	6	9%
dieťa má právo na oboch rodičov	5	8%
nepáči sa mi tento stav	3	5%

Okrem uvedených odpovedí okrem iného ženy ešte napríklad uviedli:

- veľa matiek výchovu nezvláda, majú veľa práce, situácia by sa mala určite riešiť,
- fungujeme v striedavej osobnej starostlivosti a má veľa nevýhod, ktoré ukázala až samotná prax,
- otcovia to skôr vyriešia po svojom a posunú dieťa starým rodičom,
- lebo otcovia súhlasia s tým, aby bolo dieťa zverené matke,
- veľa otcov sa začne zaujímať o deti až počas rozvodu, dovtedy ani nevedeli, že nejaké majú a tak ďalej.

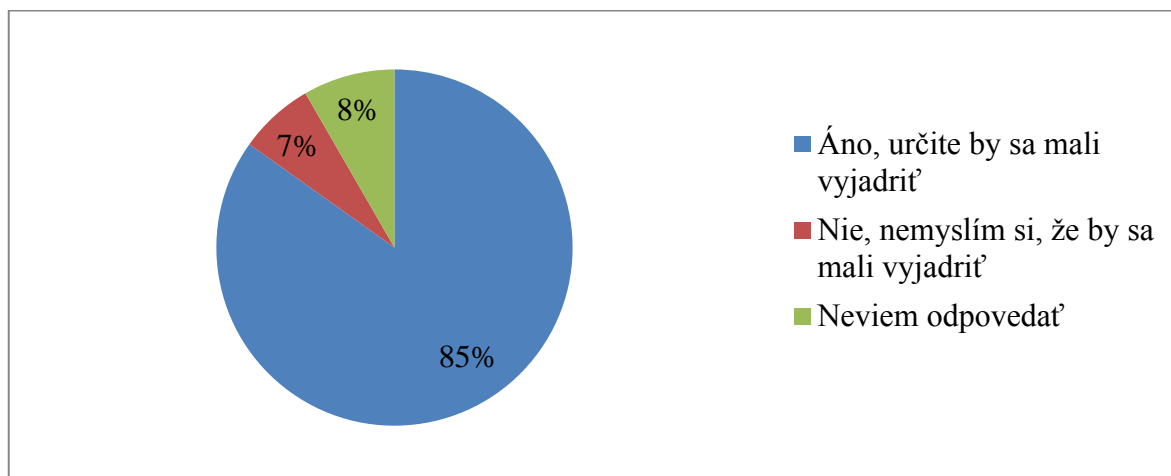
Z uvedených názorov vidíme, že názory mužov a žien sa na danú problematiku dosť odlišujú. Muži a ženy sa zhodli ale len čiastočne v 3 názoroch:

- nepáči sa mi tento stav uviedlo 22% (15) mužov, ale len 5% (3) žien,
- áno, stotožňujem sa s týmto tvrdením uviedlo len 6% (4) mužov, ale až 31% (20) žien,
- dieťa má právo na oboch rodičov uviedlo 22% (15) mužov a 8% (5) žien.

Reakcie respondentov na to, že by sa mali k porozvodovej starostlivosti vyjadriť aj deti

Zámerom bolo zistiť, aký je názor respondentov k tomu, že by sa k porozvodovej starostlivosti mali vyjadriť aj deti. Musíme poznamenať, že pri zadanej otázke sme do zátvorky uviedli, že máme na mysli deti s primeraným vekom a rozumovou vyspelosťou. Výsledky prieskumu znázorňuje Graf 15.

Zo 132 respondentov až 85% (112) označilo možnosť, že deti *by sa mali vyjadriť* k porozvodovej starostlivosti a naopak iba 7% (9) respondentov si myslí, že by sa deti k porozvodovej starostlivosti *nemali vyjadrovať*. Na danú otázku *nevedelo odpovedať* 8% (11) respondentov.

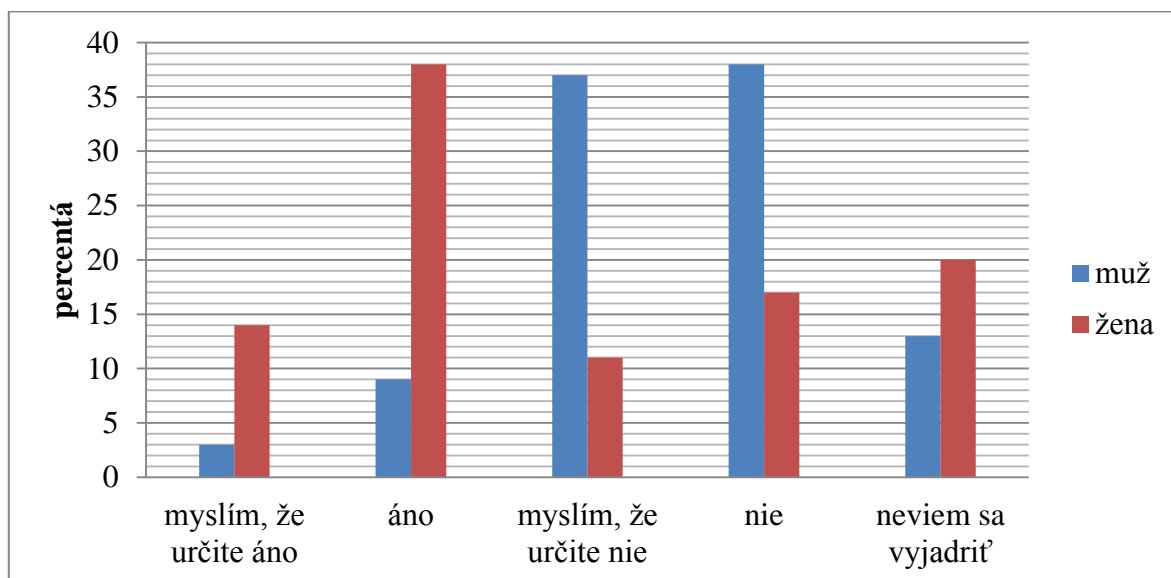
Graf 15 – Reakcie respondentov na to, že by sa mali k porozvodovej starostlivosti vyjadriť aj deti

Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny a ochrana práv a záujmov detí

Zámerom bolo zistiť názor respondentov na to, či úrady práce, sociálnych vecí a rodiny chránia práva a záujmy detí pri rozhodovaní o porozvodovej starostlivosti detí. Zo získaných výsledkov sme za účelom komparácie vytvorili dva výberové súbory. Jeden výberový súbor tvorili muži a druhý výberový súbor tvorili ženy. Musíme poznamenať, že v tejto otázke sa názory respondentov úplne rozchádzali. Výsledky prieskumu znázorňuje Graf 16.

Myslím, že určite áno. Zo 68 mužov si iba 3% (2) mužov myslí, že úrady práce, sociálnych vecí a rodiny chránia práva a záujmy detí pri rozhodovaní o porozvodovej starostlivosti. Zo 64 žien si to myslí 14% (9) žien. Odpoveď *áno* označilo 9% (6) mužov, ale až 38% (24) žien.

Myslím, že určite nie. Práve tu nastal zvrät, keď až 37% (25) mužov si myslí, že úrady práce, sociálnych vecí a rodiny nechránia práva a záujmy detí pri rozhodovaní o porozvodovej starostlivosti, ale len 11% (7) žien. Takisto odpoveď *nie* označilo až 38% (26) mužov, ale len 17% (11) žien. K danej otázke sa *nevedelo vyjadriť* 13% (9) mužov a 20% (13) žien.

Graf 16 - Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny a ochrana práv a záujmov detí

Prieskumné otázky a ich analýza

Prieskumná otázka č. 1 – Budú so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasiť skôr otcovia ako matky?

V prvej otázke sme sa zamerali na odpovede, či so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasia skôr otcovia ako matky. Výsledky prieskumu poukazujú na to, že zo 68 mužov až 94% (64) mužov hlasovalo za striedavú osobnú starostlivosť. Zo 64 žien 63% (40) žien tiež hlasovalo za striedavú osobnú starostlivosť.

Ďalej sme sa pýtali respondentov, či by sa vedeli spoločne podieľať na starostlivosti detí aj po rozvode. Zo 68 mužov by si 60% (41) mužov vedelo predstaviť, že by sa aj po rozvode striedali rovnocenne vo výchove detí. Zo 64 žien by si 45% (29) žien vedelo predstaviť, že by sa aj po rozvode striedali rovnocenne vo výchove detí. Alternatívu určite áno označilo 27% (18) mužov a 9% (6) žien.

Prieskumná otázka č. 2 – Ak by sa pri rozvodoch využívala mediácia, znížil by sa počet rozvodových a porozvodových konfliktov?

V ďalšej otázke sme predpokladali, že respondenti súhlasia s tým, že by manželia lepšie zvládali rozvodové a porozvodové konflikty, keby mali možnosť využiť rozvodovú mediáciu. Zo 132 respondentov najviac respondentov 42% (56) vybralo alternatívu určite áno a áno, ktorú označilo 37% (49) respondentov. Z uvedených odpovedí vyplýva, že ak by sa pri rozvodoch využívala mediácia, znížil by sa počet rozvodových a porozvodových konfliktov.

Prieskumná otázka č. 3 – Ako je pri rozhodovaní súdu o forme porozvodovej starostlivosti detí zaistená rovnosť vo výkone rodičovských práv medzi otcom a matkou?

V tretej otázke sme si dali za cieľ zistiť, či si respondenti myslia, že pri rozhodovaní o porozvodovej starostlivosti býva zaistená rovnosť vo výkone rodičovských práv medzi otcom a matkou. Z výsledkov vyplýva, že zo 68 mužov si až 87% (59) mužov myslí, že nebýva zaistená pri rozhodovaní súdu rovnosť vo výkone rodičovských práv medzi otcom a matkou a zo 64 žien si 61% (39) žien tiež myslí, že nebýva zaistená rovnosť pri rozhodovaní súdu vo výkone rodičovských práv medzi otcom a matkou.

Prieskumná otázka č. 4 – Mali by sa k porozvodovej starostlivosti vyjadrovať aj deti?

V štvrtej otázke sme zisťovali, čo si respondenti myslia, že k porozvodovej starostlivosti by sa mali vyjadrovať aj deti. Zo 132 respondentov až 85% (112) označilo možnosť, že deti by sa mali vyjadriť k porozvodovej starostlivosti.

Zistené výsledky sú závažné, ale platia len pre pomerne malý počet respondentov, preto ich nemožno zovšeobecniť. Napriek tomu si myslíme, že tieto otázky by si mal dať každý odborník pracujúci s ľuďmi počas rozvodovej starostlivosti.

4.7 DISKUSIA A ODPORÚČANIA PRE PRAX

Analýzou výsledkov dotazníka sme zistili, že problematike rozvodovej a porozvodovej starostlivosti detí je potrebné venovať zvýšenú pozornosť. Postoje mužov a žien k rozvodovej a porozvodovej problematike sa v niektorých prípadoch dosť líšili. To je alarmujúce, ale nie prekvapujúce.

V prieskume sme zistili, že sa muži cítia diskriminovaní v roli otcov a chcú sa podieľať na výchove a starostlivosti svojich detí. To, že sa cítia diskriminovaní nám dali najavo svojimi vlastnými názormi, ktorí mali možnosť vyjadriť v jednej z otázok. Uvedli, že je to nespravodlivé voči mužom a deťom, keď sú deti zverované len matkám a sú presvedčení, že dieťa potrebuje vo výchove a starostlivosti oboch rodičov. S tým, že dieťa potrebuje oboch rodičov súhlasili aj niektoré ženy, ale uvedli aj to, že deti sú preto zverované práve matkám, lebo muži nemajú o deti záujem a alebo to, že majú deti zistia až pri rozvode. Muži sa cítia a diskriminovaní, naopak ženy pripúšťajú, že niekedy nezvládajú výchovu, pretože celá starostlivosť o deti a domácnosť je na nich. Každopádne sa muži aj ženy zhodujú aspoň čiastočne v tom, že dieťa potrebuje oboch rodičov.

Podobný názor na to, že dieťa potrebuje oboch rodičov má aj Everett (1994), ktorý uviedol, že prieskumy ukazujú, že zachovanie častých kontaktov s obidvoma rodičmi je prvým faktorom, ktorý výrazne ovplyvňuje proces prispôsobovania sa detí v dobe po rozvode.

Elliot, Place (1998) zistili, že separácia rodičov je jednou z najbežnejších traumatizujúcich udalostí, s ktorou sa deti môžu stretnúť. U detí, ktoré prežili rozchod, či rozvod rodičov, je až trikrát väčšia pravdepodobnosť výskytu emočných problémov a problémov s chovaním, než u bežnej populácie.

Napriek tomu naše výsledky ukazujú na to, že o striedavú osobnú starostlivosť majú záujem viac muži ako ženy, taktiež skoro všetci muži by si vedeli predstaviť, že by sa aj po rozvode striedali rovnocenne vo výchove svojich detí.

Pri určovaní vyhovujúcej formy starostlivosti po rozvode by sme mali zohľadniť množstvo kritérií (vek dieťaťa, geografická poloha, úroveň rodičovského konfliktu), ale predovšetkým chrániť práva a záujmy detí. Práve pri otázke zaoberajúcou sa ochranou práv a záujmov detí sme zaznamenali vysokú odlišnosť názorov mužov a žien. Kým muži sú presvedčení o tom, že úrady práce, sociálnych vecí a rodiny nechránia práva a záujmy detí pri rozhodovaní porozvodovej starostlivosti, ženy si myslia opak, že úrady práce, sociálnych vecí a rodiny pri rozhodovaní o porozvodovej starostlivosti chránia práva

a záujmy detí. To, že si ženy myslia opak a aj sa stotožňujú s tým, že viac detí je zverených práve im, je možno spôsobené kultom materstva, ktoré má korene v dvoch predpokladoch:

1. Žena je od prírody lepším rodičom než muž.

2. Matka je pre dieťa dôležitejšia ako otec.

Keďže tieto zvyky nám boli diktované dlhé roky, je pochopiteľné, že ženy sú presvedčené, že úrady práce, sociálnych vecí a rodiny chránia práva a záujmy detí.

To, že je to možno spôsobené „kultom materstva“, nám dokazujú aj výsledky prieskumu, v ďalších odpovediach, kedy v prípade zverenia dieťaťa do starostlivosti matky by ženy súhlasili s rozhodnutím súdu, ale pri zverení do starostlivosti otcovi, by nesúhlasili s rozhodnutím súdu a žiadali by o opätovné posúdenie prípadu. No zaznamenali sme aj to, že sa čoraz viac mužov začína zaujímať o deti a považujú za nespravodlivé a nerovnoprávne, že sú deti zverované výhradne matkám. Dokazujú to aj výsledky prieskumu, kedy v prípade zverenia dieťaťa do výhradnej starostlivosti matky by nesúhlasili s rozhodnutím súdu a žiadali by o opätovné posúdenie prípadu. Zároveň nás však prekvapili výsledky v tom, že v prípade zverenia dieťaťa do starostlivosti otca by v podstate rovnaké množstvo mužov súhlasilo s rozhodnutím súdu, nesúhlasilo s rozhodnutím a žiadalo by o opätovné posúdenie.

Psychologické výskumy Warshaka In Matoušek (1997) preukazujú, že prítomnosť otca v rodine zlepšuje školské výsledky u detí a u synov je významnou zábranou kriminálneho chovania počas dospievania. Preto by bolo žiaduce, aby súdy preskúmavali rodičovskú spôsobilosť bez ohľadu na pohlavie rodičov a aby svojimi rozhodnutiami maximálne napomáhali spoločnej starostlivosti rodičov o deti.

Napriek odlišným názorom sa muži a ženy zhodli na tom, že nebýva zaistená rovnosť vo výkone rodičovských práv medzi mužom a ženou. Potvrdili nám to odpoveďami, kde skoro všetci muži a nadpolovičná väčšina žien uviedli, že nebýva zaistená rovnosť vo výkone rodičovských práv medzi otcom a matkou.

Naše výsledky ukazujú, že tri štvrtiny respondentov sa zhodli na tom, že by sa mali k porozvodovej starostlivosti vyjadrovať aj deti. Názoru dieťaťa by sa mala venovať pozornosť, no deti hlavne mladšie nevedia a nemôžu za seba zodpovedne rozhodovať. Rodičia by mali byť pri takýchto otázkach veľmi opatrní. Odpovede detí treba vždy starostlivo zvážiť a ak dieťa nechce odpovedať, treba ho rešpektovať. Stanovisko má význam vtedy, pokiaľ je dieťa natoľko rozumovo vyspelé, že je schopné posúdiť situáciu medzi rodičmi a taktiež dopady svojho rozhodnutia v tom smere, či bude po rozvode s matkou alebo otcom.

Deťom môže ublížiť, keď v nich rodičia vyvolajú dojem, že rozhodnutie závisí len na nich. Ešte škodlivejšie je, keď im dajú skutočnú moc, aby tieto extrémne ťažké rozhodnutia robili za nich. Čo deti naozaj potrebujú, je udržovať pravidelný, zmysluplný a trvalý kontakt s obidvoma rodičmi, aby si zachovali pocit kontinuity, stability a istoty. (Everett, 1994).

Ak manželia nechcú spolu žiť, mali by sa sústrediť na to, ako ušetriť deti, ktoré za nič nemôžu, psychicky nesmierne náročných situácií v súvislosti s rozhodovaním o ich pomeroch po rozvode. Skôr ako sa s týmto problémom obrátia na súd, mali by vyvinúť maximálnu snahu o dosiahnutie dohody.

„Ak idete k súdu, vzdávate sa možnosti rozhodnúť, čo je pre deti najlepšie. Podriadite seba a blaho vašich detí rozmarom úplne cudzieho človeka – sudcu, na ktorého padla rada venovať sa vášmu prípadu. A navyše, čo sudca vôbec vie o deťoch a o vašich deťoch zvlášť?“ (Warshak, 1996, s. 180).

Veľmi pozitívne vnímame postoj respondentov k tomu, že by prijali riešenia, ktoré by napomohli k zmierneniu rozvodových a porozvodových konfliktov. Jedným z riešení je rozvodová mediácia a skoro všetky odpovede smerovali k tomu, že ak by sa pri rozvodoch využívala mediácia, manželia by lepšie zvládali rozvodové a porozvodové konflikty.

Zistené výsledky sú závažné, ale platia len pre pomerne malý počet respondentov, preto ich nemožno zovšeobecniť.

Odporúčania pre prax

Rozvodová a porozvodová problematika je závažná, ale myslíme si, že nie neriešiteľná. Na základe spracovaných výsledkov máme niekoľko odporúčaní pre prax.

Dôležitá úloha je zmeniť myslenie ľudí v tom, že žena je od prírody lepším rodičom než muž a je pre dieťa dôležitejšia ako otec. Pri riešení by sme sa mali vyhnúť schematizmu. Pri riešení porozvodového usporiadania je dôležité, aby sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela, súdy a znalci každú situáciu zhodnotili objektívne, nediskriminovali rodičov podľa pohlavia a navrhli porozvodové usporiadanie podľa potrieb daného dieťaťa a rodiny.

Ďalším možným riešením by bolo, keby sa otcovia už počas manželstva striedali vo výchove detí a v starostlivosti o domácnosť a nie až v čase rozvodu, napríklad tiež by mohli ísť na pár mesiacov na rodičovskú dovolenku. Ak bude samozrejmosťou, že aj otcovia sú na rodičovskej dovolenke a budeme ich viac vídať s deťmi, spoločnosť si zvykne na to, že aj otcovia sú dôležití vo výchove svojich detí.

Počas rozvodového procesu máloktorí manželia dokážu vzájomne komunikovať a nachádzať racionálne riešenia. Preto vidíme riešenie v rozvodovej mediácii ako odbornej metódy na uľahčenie riešenia konfliktných situácií v rodine a nástroja pomoci k pokojnému kooperatívne rozvodu. Práve mediácia by mohla rodičov nasmerovať k striedavej osobnej starostlivosti.

Na Slovensku neexistuje žiadny porovnávací prieskum detí v rôznych formách zverenia starostlivosti rodičov po rozvode, možno by sa mali zamerať budúce prieskumy práve na túto problematiku.

ZÁVER

V diplomovej práci sme chceli poukázať na dôležitosť jednej z foriem porozvodovej starostlivosti – striedavú osobnú starostlivosť a zistiť záujem o striedavú starostlivosť. Snažili sme sa poukázať aj na problémy súvisiace s porozvodovou starostlivosťou a na nevyhnutnosť v zmene myslenia pri určovaní porozvodovej starostlivosti detí.

Bez ohľadu na to, kto rozvod inicioval, väčšinu rodičov vyvedie z miery omnoho viac ako očakávali. Hlavne pre deti je rozvod traumatizujúcou udalosťou a to najmä vtedy, keď sa rodičia zaoberajú len svojimi problémami súvisiacimi s rozvodom a na svoje deti zabúdajú. V období, keď sa dieťaťu rozpadá základná životná istota, jeho rodina, očakáva od obidvoch rodičov ešte viacej lásky, pochopenia a uznania ako kedykoľvek predtým. Je potrebné, aby dieťa vedelo, že za rozvod nemôže, zodpovednosť za svoj partnerský vzťah nesú len a len rodičia.

Všetci účastníci rozvodu niečo strácajú. Dospelí strácajú partnera, deti prichádzajú o stálu prítomnosť otca. Žena v procese rozvodu a po rozvode je ďaleko viac zaťažená fungovaním rodiny, pretože je na všetko sama. Otcovia tým, že vidia svoje dieťa len každý druhý víkend strácajú vzťah s dieťaťom. Práve tu vidíme veľký význam v striedavej osobnej starostlivosti.

Striedavá osobná starostlivosť možno nie je ideálnym, ale určite dobrým riešením. Je dobrým riešením pre rodičov, ktorí majú skutočný záujem o svoje deti, sú emočne stabilní a vzájomne spôsobilí vychovávať svoje deti. Rodičia, ktorí o striedavú starostlivosť záujem nemajú, sa uspokojia so zverením detí do výhradnej starostlivosti druhého rodiča, s platením výživného a s občasnými kontaktmi ako tomu bolo doteraz. V striedavej osobnej starostlivosti dieťa zaznamená minimálnu zmenu v stretávaní sa s rodičmi a zachová si rovnaký vzťah s obidvoma rodičmi. Striedavá osobná starostlivosť umožňuje mužom, aby sa vyhli povrchným vzťahom, ktoré sú typické pre „nedel'né návštevy“ medzi dieťaťom a druhým rodičom, spolužitie sa priblíži všednému dňu. Hodnotu napríklad dvoch týždňov života nemožno vtasnať do dvoch dní. Dieťa má možnosť oboznámiť sa aj s problémami druhého rodiča, neidealizuje si ho a jeho vzťah sa stane objektívnejší. Otcovia so striedavou starostlivosťou sa vyhnú pocitom straty a zníženiu svojej vlastnej ceny, ocenia svoje právo rozhodovať o dôležitých veciach týkajúcich sa svojho dieťaťa. Samozrejme okrem práv majú aj zodpovednosť a povinnosti. Dieťa bude v striedavej osobnej starostlivosti vychovávané obidvoma rodičmi. Musíme však pripomenúť, že každý prípad

je potrebné brať individuálne a striedavá starostlivosť musí prebiehať za špecifických podmienok. Okrem vyššie spomenutých podmienok je potrebné zohľadniť geografickú polohu rodičov, vek dieťaťa, jeho vývojové potreby a jeho toleranciu k zmene. V prvom rade je však dôležité chrániť práva a záujmy dieťaťa a musí byť venovaná náležitá pozornosť zisťovaniu názoru dieťaťa.

Počas rozvodového procesu chráni práva a právom chránené záujmy dieťaťa sociálny pracovník oddelenia sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately ako zástupca kolízneho opatrovníka. Orgán sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately môže navrhnúť ako súčasť vykonávaných opatrení vykonanie alebo zabezpečiť vykonanie mediácie ako odbornej metódy na uľahčenie riešenie konfliktných situácií v rodine. Práve tu vidíme priestor pre aplikáciu rozvodovej mediácie ako nástroja pomoci k dosiahnutiu obojstrannej dohody o úlohách rodičov vo výchove dieťaťa, o styku rodičov s dieťaťom, o platení výživného, o spôsoboch komunikácie rodičov po rozvode a podobne. Mediácia by mohla nasmerovať rodičov k striedavej osobnej starostlivosti. Veríme, že sa čoskoro mediátor stane súčasťou odborného tímu aj pri riešení rozvodovej a porozvodovej starostlivosti detí. Myslíme si, že je potrebné venovať uvedenej problematike zvýšený záujem a pozornosť, a to zo strany sociálnych pracovníkov, ale aj širokej verejnosti.

V závere si dovoľíme konštatovať, že sa nám podarilo naplniť cieľ predkladanej diplomovej práce, keďže naším cieľom bolo vyzdvihnúť dôležitosť striedavej osobnej starostlivosti a zistiť záujem o striedavú osobnú starostlivosť. Výsledky diplomovej práce môžu byť prínosom pre ďalšie konkrétnejšie a odbornejšie spracovanie danej problematiky.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

BERGER, M. – GRAVILLON, I. 2003. *Mes parents se séparent*. Paris : Éditions Albin Michel, 2003. 136 s. ISBN 978-80-7367-843-2.

DANIŠKOVÁ, A. 2011. Sociálna práca s rodinou v procese rozvodu. In HARDY, M. – MÜHLPARCH, P. – DUDÁŠOVÁ, T. 2011. *Sociální patologie rodiny*. Brno : Institut mezioborových studií, 2011. ISBN 978-80-87182-17-8, s. 224-232.

Dohovor o právach dieťaťa č. 104/1991 Z. z.

ELLIOT J., PLACE M. 1998. *Children in difficulty A guide to understanding and helping*. Routledge, a member of the Taylor- Francis Group, 1998. 208 s. ISBN 80- 247-0182-0.

EVERETT, C., EVERETTOVÁ V. S. 1994. *Healthy Divorce*. San Francisco : Jossey-Bass Publishers, 1994. 212 s. ISBN 80-7197-169-3.

GARDNER, A. R. 1979. *The Parents Book About Divorce*. New York : Bantam Books, 1979. 223 s. ISBN 80-217-0328-8.

GARDNER, A. R. 2001. *Therapeutic Interventions For Children With Parental Alienation Syndrom*. New York : Creative Therapeutics, Inc., 2001. 428 s. ISBN 978-80-7387-365-3.

GAVORA, P. 2007. *Spríevodca metodológiou kvalitatívneho výskumu*. 2. vyd. Bratislava : Vydavateľstvo Univerzity Komenského, 2007. 230 s. ISBN 978-80-223-2317-8.

GAVORA, P. 2008. *Úvod do pedagogického výskumu*. 4. rozšírené vyd. Bratislava : Vydavateľstvo Univerzity Komenského, 2008. 272 s. ISBN 978-80-223-2391-8.

- INTERNÁ NORMA č. IN 20 : 2006 : Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny -
Vykonávanie funkcie kolízneho opatrovníka po účinnosti zákona č. 36/2005 Z. z o
rodine a zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a
o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- JUŠŠÍKOVÁ, Y. 2011. Sociálny pracovník a rodina v prevencii sociálno – patologických
javov. In HARDY, M. – MÜHLPARCH, P. – DUDÁŠOVÁ, T. 2011. *Sociální
patologie rodiny*. Brno : Institut mezioborových studií, 2011. ISBN 978-80-87182-17-8,
s. 217-223.
- KLIMEŠ, J. 2010. *Partneři a rozchody*. 2. vyd. Praha : Portál, s.r.o., 2010. 240 s. ISBN
978-80-7367-745-9.
- KOVÁČ, E. 2011. Mediácia a rodina. In HARDY, M. – MÜHLPARCH, P. –
DUDÁŠOVÁ, T. 2011. *Sociální patologie rodiny*. Brno : Institut mezioborových studií,
2011. ISBN 978-80-87182-17-8, s. 99-102.
- KRATOCHVÍL, S. 2000. *Manželská terapie*. Praha : Portál, 2000. 255 s. ISBN 80-7367-
-048-8.
- LEVICKÁ, J. a kol., 2004. *Sociální práce s rodinou*. Trnava : Mosty, 2004. 178 s. ISBN
80-89074-93-6.
- LEVICKÁ, J. 2008. *Na ceste za klientom. Metódy, formy a prístupy v sociálnej práci*. 2.
vyd. Trnava : Vydavateľstvo OLIVA, v edícii ProSocio, 2008. 283 s. ISBN 978-80-
89332-03-8.
- MATĚJČEK, Z. - DYTRYCH, Z. 2002. *Krizové situace v rodine očima dítěte*. Praha :
GRADA PUBLISHING, 2002. 128 s. ISBN 80-247-0332-7.
- MATOUŠEK, O. 1997. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 2. rozšírené a prepracované
vyd. Praha : Sociologické nakladatelství, 1997. 144 s. ISBN 80-85850-24-9.

MATOUŠEK, O. et al. 2003. *Metody a řízení sociální práce*. Praha : Portál, 2003. 384 s. ISBN 80-7178-548-2.

MATOUŠEK, O. et al. 2008. *Metody a řízení sociální práce*. 2. vyd. Praha : Portál, 2008, 384 s. ISBN 978-80-7367-502-8.

MATOUŠEK, O. - KOLÁČKOVÁ, J. - KODYMOVÁ, P. 2005. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha : Portál, 2005. 352 s. ISBN 80-7367-002-X.

MÁTEL, A. – OLÁH, M. – SCHAVEL, M. 2011. *Vybrané kapitoly z metod sociálnej práce I*. Bratislava : Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, 2011. 214 s. ISBN 978-80-89535-05-7.

MICHEL, R. 2011. Kríza rodiny – rozvod. In HARDY, M. a kol. *Sociálna patológia rodiny*. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Bratislava : VŠZaSP sv. Alžbety, 2011. ISBN 978-80-8132-000-2, s. 253-260.

MOŽNÝ, I. 1990. *Moderní rodina*. Brno : Blok, 1990. 184 s. ISBN 80-7029-018-8.

MOŽNÝ, I. 2008. *Rodina a společnost*. 2. uprav. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství SLON, 2008. 323 s. ISBN 978-80-86429-87-6.

MYDLÍKOVÁ, E. - GABURA, J. - SCHAVEL, M. 2002. *Sociálne poradenstvo*. Bratislava : Asociácia supervízorov a sociálnych poradcov. 2002. 66 s. ISBN 80-968713-1-5.

Občiansko súdny poriadok Zákon č. 99/1963 Zb.

OLÁH, M. a kol. 2009. *Sociálna práca – vybrané kapitoly z dejín, teórie a metod sociálnej práce*. 3. doplnené a prepracované vyd. Bratislava : Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Katedra Sociálnej práce, 2009. 228 s. ISBN 80-969449-6-7.

- OLÁH, M. - ROHÁČ, J. 2008. *Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela*. Bratislava : Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, 2008. 255 s. ISBN 978-80-89271-35-1.
- OLÁH, M. - SCHAVEL, M. 2007. Úvod do štúdia a dejín sociálnej práce. Bratislava : Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, 2007. 174 s. ISBN 978-80-89271-24-5.
- ROGGE, J. - U. 2003. *Der grosse Erziehungsberater*. Reinbeck bei Hamburg : Rowohlt Verlag GmbH, 2003. 264 s. ISBN 978-80-7367-249-2.
- SAUZÉDE, J.-P., LAGARDE S.-A. 2005. *Former une famille recomposée heureuse*. Dunod, Paris : InterEditions, 2005. 160 s. ISBN 978-80-7367-295-9.
- SCHAVEL, M. a kol. 2010. *Sociálna prevencia*. 3. doplnené vyd. Bratislava : Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, 2010. 266 s. ISBN 978-80-89271-22-1.
- SCHAVEL, M. – MÁTEL, A. 2011. Sociálna práca v multidisciplinárnom prístupe k sociálnej patológii. In MÁTEL, A. – SCHAVEL, M. a kol. *Aplikovaná sociálna patológia v sociálnej práci*. Bratislava : Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, 2011. ISBN 978-80-8132-009-5, s. 51-100.
- SCHAVEL, M. - OLÁH, M. 2008. *Sociálne poradenstvo a komunikácia*. 2. vyd. Bratislava : Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava, 2008. 224 s. ISBN 80-8068-487-1.
- SCHAVEL, M. - OLÁH, M. 2010. *Sociálne poradenstvo a komunikácia*. 4. doplnené vyd. Bratislava : Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava, 2010. 218 s. ISBN 80-8068-487-1.
- SCHAVEL, M. - ČIŠECKÝ, F. - OLÁH, M. 2008. *Sociálna prevencia*. 3. vyd. Bratislava : Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava, 2008. 132 s. ISBN 978-80-89271-22-1.

SMITH, H. 1999. *Children, feelings and divorce*. London : Free Association Books, 1999. 184 s. ISBN 80-7178-906-2.

TEYBER, E. 2001. *Helping Children Cope With Divorce*. San Francisco : Jossey – Bass, a Wiley Company, 2001. 227 s. ISBN 978-80-7255-163-7.

TIRPÁK, J. 2010. *Rodinná výchova*. Prešov : Prešovská univerzita, Gréckokatolícka teologická fakulta, 2010. 146 s. ISBN 978-80-555-0124-0.

ÚRAD PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2012. *Sledovanie zverenia a striedavej osobnej starostlivosti za rok 2011*. Dostupné na internete: <http://www.upsvar.sk/buxus/docs/statistic/SD/SPOD/2011/SledovaniezvereniaaSOSzarok2011.xls>

VYMĚTAL, J. 2004. *Úzkost a strach u dětí*. Praha : Portál, 2004. 184 s. ISBN 80-7178-830-9.

WARSHAK, R. A. 1996. *Revoluce v porozvodové péči o děti*. Praha : Portál, 1996. 240 s. ISBN 80-7178-089-8.

WARSHAK, R. A. 2001. *Divorce poison*. New York : HarperCollins Publisher, Inc., 2001. 389 s. ISBN 80-7254-439-X.

www.ligaotcov.sk

www.striedavka.sk

YABLONSKY, L. 1990. *Fathers & Sons*. 1. Vyd. New York : Gardner Press, 1990. 220 s. ISBN 80-7178-075-8.

Zákon NR SR č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon NR SR č. 36/1995 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon NR SR č. 36/2005 Z.z. o rodine aktualizovaný zákonom č. 217/2010 Z.z. o
striedavej výchove.

Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení niektorých
zákonov.

Zákon NR SR č. 420/ 2004 Z.z. o mediácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

PRÍLOHY

ZOZNAM PRÍLOH

PRÍLOHA : Dotazník

PRÍLOHA

DOTAZNÍK

Vážený pán/ Vážená pani,

dovoľujem si Vás požiadať o vyplnenie dotazníka, ktorý zisťuje záujem o striedavú osobnú starostlivosť.

Výsledky prieskumu budú spracované v rámci diplomovej práce na tému: „Rozvody a striedavá starostlivosť.“ Pri vyplňaní dotazníka prosím označte vždy len jednu odpoveď, ktorá najviac vyjadruje Váš názor.

Za spoluprácu Vám vopred ďakujem.

Bc. Monika Šuleková

1. Ako by ste reagovali v prípade zverenia detí do výhradnej starostlivosti matky?

- Súhlasil/a by som s rozhodnutím súdu
- Nesúhlasil/a by som s rozhodnutím súdu
- Žiadal/a by som o opätovné posúdenie prípadu

2. Ako by ste reagovali v prípade zverenia detí do výhradnej starostlivosti otca?

- Súhlasil/a by som s rozhodnutím súdu
- Nesúhlasil/a by som s rozhodnutím súdu
- Žiadal/a by som o opätovné posúdenie prípadu

3. Myslíte si, že by sa mali k porozvodovej starostlivosti vyjadrovať aj deti? (Máme na mysli deti s primeraným vekom a rozumovou vyspelosťou).

- Áno, určite by sa mali vyjadriť
- Nie, nemyslím si, že by sa mali vyjadriť
- Neviem odpovedať

4. Myslíte si, že pri rozhodovaní súdu o forme porozvodovej starostlivosti detí býva zaistená rovnosť vo výkone rodičovských práv medzi otcom a matkou?

- Áno
- Nie
- Neviem sa vyjadriť

5. Myslíte si, že je v záujme detí, aby aj po rozvode ostali rodičia rodičmi? (Máme na mysli podieľanie sa na spoločnej výchove, spoločné rozhodovanie o dôležitých veciach, prístup k informáciám o dieťati,...)

- Áno
- Nie
- Neviem

6. Súhlasíte s tvrdením: „Matky lepšie zvládajú každodenné povinnosti ohľadom starostlivosti o deti ako otcovia?“

- Áno, určite súhlasím
- Možno súhlasím
- Nie, určite nesúhlasím
- Možno nesúhlasím
- Neviem odpovedať

7. Vedeli by ste si predstaviť, že by ste sa po rozvode striedali rovnocenne vo výchove Vašich detí? (Máme na mysli striedanie napríklad týždne u jedného rodiča, týždne u druhého, dva týždne u jedného a u druhého a podobne).

- Áno, viem si to predstaviť
- Určite áno
- Áno, praktizujeme striedavú výchovu
- Nie, neviem si to predstaviť
- Určite nie
- Neviem sa vyjadriť

8. Počuli ste o „striedavej osobnej starostlivosti?“ (Striedavá osobná starostlivosť znamená, že obidvaja rodičia majú rovnaké práva a povinnosti v starostlivosti o deti, tak ako počas trvania ich manželstva. Výchova detí sa uskutočňuje striedavo u otca a matky vopred stanoveným spôsobom).

- Áno
- Nie

9. Ste za „striedavú osobnú starostlivosť?“

- Áno
- Nie
- Nevie sa vyjadriť

10. Myslíte si, že Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny (oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately) pri rozhodovaní o porozvodovej starostlivosti detí chránia práva a záujmy detí?

(Sociálny pracovník v pozícii kolízneho opatrovníka zisťuje pri šetrení rodinných, sociálnych a bytových pomerov dieťaťa a objektívne skutočnosti, ktoré sú dôležité pre rozhodnutie súdu v záujme maloletého dieťaťa. Funkcia sociálneho pracovníka spočíva v povinnosti objektívne chrániť práva a právom chránené záujmy dieťaťa v rozvodovom konaní).

- Myslím, že určite áno
- Áno
- Myslím, že určite nie
- Nie
- Nevie sa vyjadriť

11. Počuli ste niekedy niečo o „Mediácii?“

- Áno
- Nie

12. Mediácia ako mimosúdne riešenie sporov umožňuje obidvom partnerom rozhodovať spoločne o usporiadaní porozvodovej starostlivosti o deti, vyjadrovať svoje názory a dôjsť k vzájomnej prijateľnej dohode.

Myslíte si, že by manželia lepšie zvládali rozvodové a porozvodové konflikty, keby mali možnosť využiť túto formu pomoci?

- Určite áno
- Áno
- Nie
- Určite nie
- Neviem

13. Stotožňujete sa s tým, že viac ako 85 percent detí je po rozvode zverených do výchovy matkám? Aký je Váš názor na túto problematiku?

14. Vek

- 18 – 30
- 31 – 40
- 41 – 50
- 51 – 60
- 61 – viac

15. Pohlavie

- muž
- žena

16. Stav

- Slobodný/á
- Ženatý/vydatá
- Rozvedený/á
- Vdova, vdovec

17. Vzdelanie

- Vysokoškolské
- Stredoškolské s maturitou
- Vyššie odborné
- Stredoškolské
- Základné

Zdroj: Autorka diplomovej práce